
Осадчий В. І.

Бюро наукових перекладів (м. Дніпро, Україна)

**АЛГОРИТМИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА МАШИННОГО
НАВЧАННЯ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ АВТЕНТИЧНОСТІ НАУКОВОЇ
СТАТТІ У SCOPUS: ДОСВІД ПЕРЕКЛАДАЧА**

Корпоративна етика української науки спонукає до недобросовісної практики, зокрема, наукових публікацій. Саме цей аспект наукової діяльності розглядається в доповіді. Гіпотеза дослідження базується на особистому практичному досвіді перекладу англійською мовою статей для журналів, які індексуються у Scopus.

Ключові слова: корпоративна етика; наукові публікації; академічна доброчесність; Scopus

Osadchy V. I.

Scientific Translation Bureau (Dnipro, Ukraine)

**ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND MACHINE LEARNING
ALGORITHMS FOR SCOPUS PAPER AUTHENTICITY ASSESSMENT: A
TRANSLATOR'S EXPERIENCE**

The corporate ethics of Ukrainian science encourages unfair practices, in particular, scientific publications. This aspect of scientific activity is considered in the report. The research hypothesis is based on personal practical experience of translating articles into English for journals indexed in Scopus.

Keywords: corporate ethics; scientific publications; academic integrity; Scopus

Після прийняття Закону України «Про освіту» у 2017 році поняття «академічної доброчесності» стало модним кліше та науково-популярною темою. Згідно з пунктом 4 статті 42 Закону України «Про освіту» порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат;
- самоплагіат;
- фабрикація;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- хабарництво;
- необ'єктивне оцінювання.

Нескінченне теоретизування про академічну доброчесність, на жаль, практично не ілюструється реальними прикладами виявлених порушень, які можуть створити враження абсолютної прозорості української науки. Елементарний пошук в Google за ключовими словами «приклад академічної доброчесності», «порушення академічної доброчесності», «академічна недоброчесність» не дає жодного прикладу!

У той же час світова практика свідчить про зворотне. Наприклад, один з найбільш рейтингових світових наукових журналів Science публікує листи читачів, які прямо вказують на автора статей, що допускають неточності в методології. За правилами журналу, автор має повне право відкрито обговорювати ці питання з науковим співтовариством, в тому числі і уникнути долі відомого хірурга, якого, за інформацією англійської газети Guardian від 22 вересня 2022 року, звільнили за самоцитування свого дослідження 2006 року.

Вважаю, що корпоративна етика української науки спонукає до недоброчесної практики, зокрема, наукових публікацій. Саме цей аспект наукової діяльності розглядається в моїй доповіді.

Гіпотеза мого дослідження базується на особистому практичному досвіді перекладу англійською мовою 4 000 рецензованих статей українських, казахських, азербайджанських вчених для підтверджених публікацій у журналах, що індексуються Scopus у період з 2016 по 2022 рік.

Враховуючи специфіку своєї діяльності, я прочитав усі статті без винятку від початку і до кінця, включаючи тези, списки літератури, та запевнення в повній достовірності результатів.

Враховуючи сучасні умови праці викладачів українських ВНЗ, які змушені щорічно звітувати про кількість публікацій, статті, написані «для доповіді з науки» (нескінченні повтори, наукові штампи, точно скоригована кількість сторінок) виключаються з цього дослідження, як і замовлені статті (розлогі вигадки про поняття, яких часто просто не існує).

Розглядається наступна гіпотеза: при написанні статті за допомогою інтернет-пошукових систем виникає спокуса включити, наприклад, в огляд літератури, не просто першоджерело, а фразу (пропозицію, абзац) іншого автора, який повністю сподобався, при цьому також видавши її за свою. Ситуація гранично спрощується, якщо оригінал написаний російською або українською мовою, а стаття переведена на англійську мову, або навпаки.

За допомогою такої нехитрої маніпуляції можна скласти текст будь-якої довжини, який практично неможливо перевірити плагіат програмами (особливо що стосується російсько-українсько-англійської мов і навпаки). Побічно це підтверджується, коли звичний авторський стиль викладу раптом змінюється на вишуканий академічний англійський.

До серпня 2022 року у мене не було можливості підтвердити свою гіпотезу навіть після багаторазового звернення до відповідних сервісів Microsoft Translator і Google Translate.

Новітня операційна система Windows 11 (2022) в поєднанні з українською версією хмарного пакету додатків Office 365 нарешті включила багатомовну перевірку автентичності тексту в стандартний текстовий редактор Word.

Тепер ви можете перевірити мої припущення на реальних прикладах тих статей, які я перекладаю у вересні-жовтні 2022 року. Нова стандартна функція «Виправлення» паралельно з перекладом показує, скільки джерел в тексті збігається з публікаціями в інтернеті і надає пряме активне посилання на журнал, статтю, сторінку оригіналу.

З одного боку, публічні результати такої перевірки можуть негативно вплинути на репутацію автора, з іншого боку, гіпотетично, фахівці Scopus тепер зможуть перевіряти навіть російську та українську версії статті, роблячи відповідні висновки щодо автора, рецензента, журналу, навчального закладу, та її нашої країні загалом.